

[Ih Christensen.]

for at berolige de mest aggressive patienter i stedet for at give dem pleje.

Så er spørgsmålet: hvad kan man gøre? Ja, ordet planlægning er jo blevet nævnt ofte i debatten, og der er ingen tvivl om, at der i høj grad er behov for en bedre planlægning, så man kan udnytte de bevillingsrammer, som åndssvageforsorgen nu engang har. Der synes også at være bred enighed om, at vi skal væk fra de meget store institutioner og hen mod mindre institutioner, ungdomspensioner, kollektivboliger o. lign. ligesom man i det omfang, man bevarer de større institutioner, må gennemføre, som ministeren da også sagde det, en slags opsplitning i mindre enheder.

I den forbindelse er også spørgsmålet om tilskudet til de forældre, der mener at kunne påtage sig at beholde børnene hjemme, blevet rejst, og der er næppe tvivl om, at disse tilskudsmuligheder, disse støttemuligheder skal forbedres, både af hensyn til forældrene og af hensyn til den åndssvage, men naturligvis også af samfundsøkonomiske hensyn, da det er en langt billigere anbringelsesmulighed. Et miljøskifte om dagen er i den udmærkede perspektivplanredegørelse, vi har fået udleveret, blevet nævnt som en af de ting, man vil stræbe imod, og der er da ingen tvivl om, at dette vil stimulere de åndssvage.

Spørgsmålet om flere værksteder, optræningsmuligheder o. lign. er også blevet rejst, og hr. Erlendsson var inde på spørgsmålet om intelligenstagning af åndssvage. Nu drejer det sig jo her om en gruppe, hvor intelligensspredningen, i modsætning til hvad de fleste mennesker vel i og for sig ville antage, er ganske overordentlig stor, og derfor har hr. Erlendsson da ret i, at det er vanskeligt at intelligenstagte åndssvage, hvilket jeg gennem mit daglige arbejde har erfaring for.

En af de ting, som også er blevet ramt af nedskæringskniven, er, at man over en periode på nogle få år har gennemført arbejdspsykologiske undersøgelser af åndssvage med det resultat, at det i ikke så få tilfælde er lykkedes at medvirke til at erhvervsplacere åndssvage. Det er samfundsøkonomisk en særdeles fornuftig ting, men det centrale er selvfølgelig, at det menneskeligt set er ganske overordentlig værdifuldt. Men det

er altså én af de ting, der er blevet ramt af nedskæringskniven.

En af de ting, som man bør gennemføre, og som også allerede er nævnt, er større selvbestemmelsesret for de enkelte centre med indflydelse både for personalet og for forældrene. Samtidig med at der tales om nødvendigheden af bedre planlægning, bør man overveje, i hvilket omfang socialstyrelsen fortsat skal have egentlige administrative opgaver. I hvert fald er det en temmelig udbredt opfattelse — for at sige det meget diplomatisk — at socialstyrelsen i dag er præget af kaos. Det er ikke udelukkende socialstyrelsens skyld, og det vil være forkert hovedsagelig at laste embedsmændene derfor. Hovedsagen er vel i og for sig, at man inden for dette område, det gælder ikke alene de lokale institutioner under hele socialektoren, men specielt socialstyrelsen, er ramt af et væld af reformforslag, som det er meget vanskeligt at indpasse. Hele usikkerheden omkring den sociale bistandslov, hvordan den endeligt kommer til at se ud, og hvornår den træder i kraft, har vel heller ikke været befordrende med hensyn til at skabe en effektiv administration.

Med 22.000 registrerede åndssvage og 10.000 institutionsanbragte, sammenholdt med 10.000 ansatte, forekommer det ikke umiddelbart indlysende, at personaleforbruget skulle være for stort inden for statens åndssvageforsorg. Man kan jævnføre det med kriminalforsorgen, hvor man har 3.000 indsatte og knap 3.000 beskæftigede. Med de arbejdsopgaver, der er for åndssvageforsorgens personale med hensyn til pleje, undervisning, optræning, rådgivning osv., forekommer en sådan sammenligning ikke ugunstig for åndssvageforsorgens vedkommende.

Jeg vil gerne slutte med nogle bemærkninger om åndssvageforsorgens indplacering i den større socialpolitiske sammenhæng og om økonomien.

Der har jo været en tendens helt fra 1950'erne og i udpræget grad op gennem 1960'erne til, at der har været visse forsorgsgrene, man bevillingsmæssigt har haft en tilbøjelighed til at forsømme, og der har været visse sociale opgaver, ikke mindst på pensionsområdet, som man har taget op. Om det så har været sammenhængende med, at disse pensionsområder, f. eks. folke-